



NEDELJA



11 DEC 2015 BR.239

DEO PUBLICISTIČKE AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE

www.wpcserbia.rs



JEDINA NEDOUMICA:

KAD

ĆE CENE KRENUTI NA GORE ?

... SAUDIJSKA ARABIJA SE PRERAČUNALA?

... OPEC IZGUBIO KONTROLU NAD TRŽIŠTEM

... NE-OPEC ODLUČUJE O CENI U 2016.



SADRŽAJ:

NAFTA:

- Saudijska Arabija se preračunala?..... [OVDE](#)
- OPEC izgubio kontrolu nad tržištem..... [OVDE](#)
- Kada će cene nafte neminovno krenuti na gore i ko će to doživeti?..... [OVDE](#)
- Rusija se priprema i za opciju cene nafte od 20\$?..... [OVDE](#)
- CEO Enija očekuje i u 2016. novi talas od 200 mlrd.\$ investicionih rezova..... [OVDE](#)
- Capital Economics: Ne-OPEC odlučuje o ceni nafte u 2016. [OVDE](#)
- EIA povećala procenu pada onshore proizvodnje u SAD u 2016..... [OVDE](#)
- Rosnjeft drugi put u Iranu u mesec dana..... [OVDE](#)
- EU obustavila istragu o manipulisanju cenama nafte..... [OVDE](#)
- Kreće modernizacija najveće evropske rafinerije..... [OVDE](#)

KUPUJEM-PRODAJEM

- PetroChina prodaje udeo od 47 milijardi dolara u domaćim gasovodima - Reuters..... [OVDE](#)
- Škotski proizvođač nafte prodaje udele u Severnom moru..... [OVDE](#)

GAS:

- BP dodatno uvećao udeo u mega projektu u Egiptu..... [OVDE](#)
- Potpredsednik Gasproma ne vidi rizike za Severni tok dva..... [OVDE](#)

REGION:

- Rafinerija u Bosanskom Brodu: Ukupan gubitak premašio pola milijarde maraka..... [OVDE](#)
- SEEbiz: INA otpušta 3.125 zaposlenih ? [OVDE](#)
- Protest radnika sisačke rafinerije i odgovor Ine..... [OVDE](#)

Saudijska Arabija se preračunala?

LONDON, RIJAD - „Toliko o zamisli da će američka proizvodnja nafte iz škriljaca biti uništena visokorizičnom politikom koju je Saudijska Arabija usvojila pre godinu dana, zadržavajući OPEC-ove slavine otvorenim i zatrpavajući tržište nesmanjenom ponudom. Posle 12 meseci ovog eksperimenta, OPEC je taj koji je u haosu. S druge strane, američka proizvodnja nafte jedva da je načeta. U proteklih pola godine, smanjena je za 5%, ali uz napomenu da je ona između sredine 2012. i sredine 2015. uvećana za 50%. Ukratko, Saudijski rezultat je bezmalo nula“, konstatuje u ovonedeljnoy analizi situacije na tržištu nafte posle minolog sastanka OPEC londonski **Guardian**. Ovaj i drugi mediji koji komentarišu očekivanu odluku s poslednjeg ministarskog sastanka OPEC-a navode da je reakcija tržišta bila logična, spustivši cenu Brenta za dva dolara, na blizu najnižeg nivoa u poslednjih sedam godina od 41 dolar. Ne iznenađuje i činjenica da se sastanak završio haotično. Saudijski ne veruju u mogućnost da Iran smanji proizvodnju svoje nafte, pa je sastanak završen u pat poziciji, uz neskrivenu ogorčenost članica poput Venecuele, koje su zahtevale rezanje kvote.



Analitičari komentarišu da je Saudijska Arabija zaboravila na iskustva iz prošlosti kada su proizvođači u situacijama pretrpanosti tržišta ponudom nafte ostajali u poslu do samog kraja. Investicije u sektor proizvodnje nafte iz škriljaca jesu potonule, što pokazuje i broj zatvorenih izvora u SAD. Međutim, investicije i proizvodnja su različite stvari, piše **Guardian**. Proizvođači se prilagođavaju tako što stežu svoje dobavljače, buše samo na naj optimalnijim pozicijama i smanjuju troškove. Na kraju će, svakako, niske cene nafte dovesti do smanjenja proizvodnje, što je bio cilj Saudijske. Međutim, Rijad se upustio u dugotrajnu bitku sa sopstvenim default-om i stvorio sebi veliki problem čekajući da se nafta eventualno vrati na nivo od 100 dolara potreban za uravnoteženje budžeta ove monarhije. Čak i njegovih 640 milijardi dolara deviznih rezervi neće daveka trajati, konstatuje londonski dnevnik.

OPEC izgubio kontrolu nad tržištem

LONDON - "OPEC je izgubio kontrolu nad tržištem nafte i ako se iz temelja ne promene stvari i potražnja ne premaši prekomerno snabdevanje na tržištu, logika najmanjeg otpora vodi ka najnižim nivoima cena iz 2008. u



rasponu od 35 do 38 dolara za barel", kaže Michael Hewson iz CMC Marketsa. Dodatna u prilog prognoza da će se unutar OPEC-a sada pojačati bitka za tržište, pokazuje podatak iz izvora u trgovačkim krugovima da je Saudijska Arabija povećala isporuke u Aziju u poslednja dva meseca. Na strani potražnje ističe se opredeljenje Kine da iskoristi niske cene nafte kako bi pokušala da udvostruči strateške rezerve u 2016. za 70 do 90 miliona barela. **Bloomberg**



NIS Agro kartica Mene gorivo košta manje!



Sa NIS Agro karticom, kupujte Dizel gorivo i Gasno Ulje po sniženim cenama na NIS Petrol benzinskim stanicama i ostvarite dodatne uštede na dopunski asortiman.

Uz pogodnosti pri kupovini goriva, NIS Agro kartica Vam omogućava da uštedite i pri kupovini Nisotec ulja, prehrambenih artikala i drugih proizvoda u mreži NIS Petrol benzinskih stanica.



Ubrzana procedura aktivacije NIS Agro kartice

Ukoliko nemate NIS Agro karticu, na odabranim NIS Petrol benzinskim stanicama naši zaposleni će Vam pomoći da popunite formular za dobijanje NIS Agro kartice i omogućiti Vam da Vaša nova NIS Agro kartica bude aktivna u što kraćem roku.

* korisnici NIS Agro kartice jednako ostvaruju svoje pravo subvencije od strane države za kupovinu goriva.

www.nispetrol.rs
Call centar: 0800 008 888

**SAMO ZA
POLJOPRIVREDNIKE**

 **NIS**
PETROL
TAMO GDE I TI

Kada će cene nafte neminovno krenuti na gore i ko će to doživeti?

NIJUEK, LONDON - Ključna dva pitanja koja, posle ministarskog sastanka OPEC od prošlog petka zaokupljaju aktere i analitičare naftnog tržišta su: Na kom nivou će se i kada zaustaviti pad cena nafte i - analogno izreci „Ko živ ko mrtav“ - kako će neminovni uspon dočekati one na strani proizvodnje i ponude ove strateške sirovine. Za sada su sve procene empirijske prirode, ili zasnovane na nagađanjima, a ne osnovnim tržišnim parametrima. To jedan od analitičara ilustruje u tekstu za *Wall Street Journal* činjenicom da su uzroci variranja cena nafte - nivo gotovine kod špekulanata, većinom hedge fondova i profesionalnih trgovačkih firmi, i njihove procene, a ne sama ponuda sirove nafte. Odluka OPEC-a da nastavi sa strategijom gušenja konkurenata na tržištu, iako očekivana, izazvala je na početku nedelje pad cena nafte na 40 dolara, uz pojavu opcije od čak 20 dolara, kao donje granice. Izvesno je međutim da će otkazivanje, ili odlaganje investicija u jednom trenutku stvoriti neravnotežu na tržištu sa umanjenom ponudom koja će brzo isprazniti sada već do guše popunjena skladišta nafte na kopnu i ona na iznajmljenim tankerima usidrenim na otvorenom moru.



Rusija se priprema i za opciju cene nafte od 20\$?

MOSKVA - Aleksej Mojsijev, zamenik ruskog ministra finansija kazao je u utorak za *Reuters*: „Ako nafta ode na 20\$, moraćemo da sprovedemo dodatne (troškovne) rezove. Mi smo, naravno, pokazali da smo veoma spremni da smanjimo fiskalna izdavanja u skladu sa cenom nafte od, na primer, 60 dolara. U cilju postizanja dugoročne održivosti sa cenom nafte od 40 dolara, moramo da uradimo dodatne rezove, ali ako nafta padne na 20 dolara, rezovi će morati da budu još dublji“, rekao je on.

CEO Enija očekuje i u 2016. novi talas od 200 mlrd.\$ investicionih rezova

PARIZ - Naftna privreda u svetu je na putu da i u 2016. godini ponovi ovogodišnji bilans investicionih rezova u visini 200 milijardi dolara, dodatno pojačavajući zebnje oko posledica sadašnjeg 65-procentnog srozavanja cena sirove nafte od juna 2014, upozorio je prvi čovek italijanskog naftno-gasnog giganta Eni. „Mene ne brinu sadašnje cene nafte, već ono što se događa u ovom sektoru privrede“, rekao je Claudio Descalzi u intervjuu u utorak za *Bloomberg TV*, na marginama pariskog Samita o klimi, konstatujući da će ovakvi investicioni rezovi na srednji rok izazvati neravnotežu između ponude i potražnje.

Descalzi navodi da prava cena nafte nije ona koju mogu da podnesu najveće kompanije, već prosečni akteri u ovom sektoru privrede, kao i svaka od zemalja proizvođača nafte. Po njemu, ta cena za Brent naftu je 60\$ barel.





GORIVO NOVE GENERACIJE

Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.



EIA povećala procenu pada onshore proizvodnje u SAD u 2016.

VAŠINGTON - Američka vlada je u utorak uvećala procenu pada proizvodnje sirove nafte u SAD u 2016. godini za prethodno predviđenih 520.000 barela na dan (bd) na 570.000 bd, odnosno na ukupno 8,76 miliona bd. Procena koju je objavila Energetska



informativna služba ministarstva energije (EIA) dopunjena je podatkom o nastavku procesa zatvaranja mahom onshore izvora nafte, koji se događa u 13, od poslednjih 14 nedelja. Za razliku od proizvodnje na kopnu, proizvođači nafte u Meksičkom zalivu odolevaju niskim cenama i štaviše konstantno uvećavaju nivo outputa, navodi se u izveštaju EIA. **Reuters**

Rosnjeft drugi put u Iranu u mesec dana

TEHERAN - Rosnjeft pregovara sa Iranom o poslovima razvoja naftnih polja u toj zemlji, što je druga poseta čelnih ljudi najveće ruske naftne kompanije Teheranu u poslednjih mesec dana, javlja u sredu agencija Shana. Prvi čovek Rosnjefta Igor Sečin sastao se sa ministrom nafte Irana Bijanom Zanganehom (foto) i najavio spremnost kompanije da investira u iranske naftne projekte. Nikakvi drugi podaci, mimo ovoga nisu objavljeni, ali **Shana** navodi da se tokom prethodnog boravka delegacije Rosnjefta u Teheranu razgovaralo o isporukama ruske nafte, gasa i goriva severnim provincijama Irana koje izlaze na Kaspijsko more. S druge strane, Iran bi isporučivao slične proizvode Rosnjeftovim klijentima u regionu Persijskog zaliva.

Shana piše da je Rosnjeft takođe zainteresovan za učešće u projektu razvoja naftnog polja Čanguleh, na zapadu Irana u saradnji sa ruskim firmama Zarubežnjeft i Lukoil. Iran planira 2,2 milijarde dolara za projekat Čanguleh, koji bi trebalo dnevno da proizvodi 50.000 barela nafte. Polje je deo onshore bloka Anaran povezanog sa naftnim poljem Azar, koji Iran deli sa Irakom.

Capital Economics:

Ne-OPEC odlučuje o ceni nafte u 2016.

LONDON - Capital Economics smatra da je kratkotrajni ovonedeljni pad cene Brenta ispod nivoa od 40 dolara posledica OPEC-ovog „smušenog“ saopštenja uoči i posle prošlonedeljnog sastanka, iako nikada nije bilo realno očekivati da će kartel doneti odluku da smanji proizvodnju. Prema ovoj konsultantskoj firmi, logičan zaključak je da će bilo kakav oporavak cena u 2016. zavisiti od smanjenja ponude iz ne-OPEC zemalja i jačanja potrošnje. Capital Economics



konstatuje da je na osnovu toga odlučio da smanji prognozu za cenu Brenta na kraju 2016. sa 60, na 55 dolara, ali i dalje očekuje „delimičan“ oporavak cena nafte tokom iduće godine. **Reuters**





EU obustavila istragu o manipulisanju cenama nafte

BRISEL – Odluka Evropske komisije da obustavi istragu o potencijalnoj manipulaciji cenama naftnih repera, skinula je teret sa osumnjičenih evropskih naftnih kolosa Royal Dutch Shell, BP i Statoil. Njihove trgovačke jedinice, kao i u agencija za praćenje cena



nafte, Platts, u koje su u maju 2013. upali istražioci EU, nisu više pod istragom, niti Komisija trenutno proverava „postupke vezane za određivanje cenovnih repera za sirovu naftu“, rekao je Ricardo Cardoso, portparol antimonopolske službe EU. **Bloomberg** navodi da kraj istrage o mogućem manipulisanju cenama nafte predstavlja, s druge strane, udarac pobornicima dodatnih reformi, ili regulative u ovoj često potpuno nepredvidivoj i logikom čisto tržišnih zakonitosti nejasnoj oblasti. Shell, najveća evropska naftna kompanija, saopštila je, naravno, da je „obradovana“ odlukom evropskog regulatora.



Evropska komisija je, s druge strane, saopštila da je u ponedeljak otvorila formalnu istragu povodom sumnji da su tri evropske kompanije, Abengoa, Alcogroup i Lantmaennen dogovarale zajedničke ponude da bi podigli cene etanola.

Kreće modernizacija najveće evropske rafinerije

ROTTERDAM - Royal Dutch Shell počće izgradnju novog pogona u najvećoj evropskoj rafineriji nafte Pernis u Rotterdamu (404.000 barela na dan). Novi pogon biće SDA (solvent deasphalting) postrojenje, koje će omogućiti rafineriji preradu većih količina lakših i čistijih, kao i tržišno isplativijih naftnih proizvoda, a trebalo bi da počne s radom 2018. godine.



Ta odluka Shella dolazi nedelju dana kako je njegov američki konkurent, ExxonMobil najavio ulaganje od 1 mlrd. dolara u proširenje pogona za hidrokreking u njegovoj rafineriji takođe nalazi u Rotterdamu, da bi je osposobio za proizvodnju više najkvalitetnijih ulja i maziva, javlja portal **Rigzone**.



Партнерство са Природом
трајна је ИНВЕСТИЦИЈА



Снага
природе



Škotski proizvođač nafte prodaje udele u Severnom moru

ABERDIN - Britanski proizvođač nafte EnQuest traži kupce za udele u više polja u Severnom moru, kako bi popunio kasu ispražnjenu sa niskim cenama nafte. Iz škotske kompanije kažu da je otvoren proces prodaje udela do 30% (od ukupno 63%) u polju Heather/Broom, koji dnevno proizvodi oko 4.500 barela nafte. Takođe firma prodaje četvrtinu od svojih 60% udela u razvoju polja Kraken, koji bi trebalo da počne proizvodnju u 2017. Prodaje do 20% (od 50%) udela u takođe razvojnem projektu Scolty/Crathes. Reuters navodi da je kompanija iz Aberdina specijalizovana za revitalizaciju starih polja uz korišćenje nove tehnologije.



PetroChina prodaje udeo od 47 milijardi dolara u domaćim gasovodima - Reuters

PEKING - PetroChina razgovara o prodaji udela u gasovodima u Kini u vrednosti procenjenoj na ukupno 47 milijardi dolara, saznaje i objavljuje u četvrtak *Reuters*. Agencija navodi da je ova mera deo planova Pekinga da razbije monopol koji ovaj državni naftno-gasni gigant ima u gotovo potpunoj kontroli nad ovim delom energetske infrastrukture. Kupci bi mogli biti kineske institucije i fondovi, kao i privatni investitori, dodaju neimenovani izvori. PetroChina proizvodi dve trećine gasa u Kini i kontroliše bezmalo 80% domaće mreže gasovoda dužine 90.000 km. Mreža je nedovoljno razvijena i smatra se uskim grlom koje sprečava veće korišćenje prirodnog gasa u Kini, na uštrb, dominantnog uglja.



GAS

Potpredsednik Gasproma ne vidi rizike za Severni tok dva

MOSKVA – Potpredsednik Gasproma Velerij Golubjev izjavio je da ne vidi značajnije rizike za projekat Severni tok dva, uprkos političkih pritisaka, „jer će ekonomski faktori obezbediti njegovu realizaciju“. Kako u sredu prenosi *Sputnik*, Golubjev je rekao u razgovoru sa novinarima da u isto vreme niko ne može da proceni izgleda za planiranu gradnju gasovoda Turski tok. „Nadam se da će zdrav razum prevladati i da će se saradnja nastaviti, uključujući sa našim evropskim partnerima“, izjavio je povodom projekta Turski tok potpredsednik UO Gasproma.



BP dodatno uvećao udeo u mega projektu u Egiptu

KAIRO - Nastavljajući trend sve veće orijentacije evropskih naftnih kolosa na sektor prirodnog gasa, britanski kolos BP uvećao je udeo u gigantskom projektu prirodnog gasa u Egiptu. Sa dodatnim interesom od 22,7% u dve koncesije u dubokom podmorju Mediterana, BP sada kontroliše ukupno 82,75% u projektu. West Nile Delta poduhvat, ugovoren u martu ove godine, obuhvata razvoj potencijala od pet biliona kubnih stopa gasa i 55 miliona barela kondenzata. Očekuje se da počev od 2017. proizvodi dnevno 1,2 milijarde kubnih stopa gasa, što odgovara četvrtini sadašnje potrošnje Egipta, objavljuje u sredi *Energy Voice*.



REGION

Rafinerija u Bosanskom Brodu: Ukupan gubitak premašio pola milijarde maraka

BANJALUKA - Rafinerija nafte u Bosanskom Brodu završila je treći kvartal ove godine s gubitkom od oko 9,7 miliona KM, znatno smanjenom u odnosu na prošlogodišnji, kada je u istom periodu iznosio 27,5 miliona KM. Međutim, akumulirani gubitak Rafinerije nafte veći je od pola milijarde maraka i na kraju trećeg kvartala ove godine iznosio je čak 536,5 miliona KM.

Obaveze Rafinerije nafte veće su od 662 miliona KM, od čega su dugoročne obaveze 586 miliona KM. U izvještaju, objavljenom na banjalučkoj berzi, se dodaje da Rafinerija je za devet meseci ove godine ostvarila ukupan prihod od 73 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine broj zaposlenih je smanjen za 146 radnika, tako da je u Rafineriji na kraju trećeg kvartala bilo 1.228 zaposlenih. *SEEbiz*



SEEbiz: INA otpušta 3.125 zaposlenih ?

ZAGREB - Portal **SEEbiz** objavio je u četvrtak dokumentaciju kojom dokazuje nameru Uprave hrvatske naftne kompanije INA da otpusti 3.135 radnika, ponajviše (2.551) u sektoru maloprodaje. Dokument je zapravo konsultantski „poverljiv“ papir radi postizanja sporazuma sa radničkim većem kompanije o racionalizaciji broja od ukupno 12.504 zaposlena, pre donošenja konačne odluke Uprave. Pored maloprodaje, spominju se i otkazi u sektorima logistike, razvoja, komercijale,



proizvodnje i kontrole kvaliteta, u rafinerijama i marketingu, korporativnim servisima, informatičkom servisu, finansijama, istraživanju i proizvodnji nafte i gasa i upravljanjem sigurnošću. Prema sistematizaciji koja je u pripremi, datum primene otkaza već počinje, a obuhvatiće i prvi kvartal iduće godine. SEEbiz navodi da čeka komentar iz uprave Ine.

Protest radnika sisačke rafinerije i odgovor Ine

SISAK - Radnici sisačke Rafinerije protestovali su u sredu ispred zgrade Uprave rafinerije zbog namere rukovodstva naftne kompanije INA da od 1. februara otpusti 72 njihovih kolega, i to u uglavnom iz proizvodnje, piše **Sisak.info**. “Zašto unazad godinu dana nije kupljena nafta i prerađivana u Sisku i Rijeci



da zarađujemo kao sve druge rafinerije u Evropi? Svi su u Evropi zbog niske cene nafte ostvarili odlične prihode, a INA nije. MOL-ove Rafinerije rade punim kapacitetom i zarađuju, a naši menadžeri ne daju naftu da se prerađuje u Sisku i Rijeci.” – rekao je u obraćanju radnicima Predrag Sekulić, čelnik Štaba za odbranu Rafinerije nafte Sisak optuživši MOL i

“Inine mađarone” da svesno gase proizvodnju u hrvatskim Rafinerijama. Istoga dana reagovala je i INA saopštenjem da se “organizacione promene za Rafineriju nafte Sisak planiraju s ciljem poboljšanja njenog poslovanja u pogledu troškovne i proizvodne efikasnosti”. Uprava kompanije dodaje da ovakvi skupovi svakako nisu u interesu radnika i kompanije.





**ЗА ЕФИКАСНИЈЕ
И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ**
КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ PKS

Привредна комора Србије омогућила је својим члановима, свим привредним субјектима бесплатно издавање квалификованих електронских сертификата, помоћу којих можете из своје канцеларије да поднесите ПДВ пријаву, проверавате финансијски рејтинг свог и предузећа са којима сарађујете, оглашавате понуду и тражњу, поднесете царинску декларацију, пријаву и одјаву запослених.

Ова напредна, савремена и јединствена услуга Привредне коморе Србије омогућава предузећима и пословним људима сигурно електронско пословање, смањење трошкова, поједностављење процедура и повећање ефикасности у раду.

pkzca@pks.rs www.pks.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ  **ПРИВРЕДНА
КОМОРА**